

Дев 52

Арт 0108 Р
Цена 39 коп
ОСТ 81-32-77

Аль
дл
рисов

Дело № 52
Записи текстов
по мансийскому

Тексты № 4

1938

Удмуртский р-н.

1. хӧнтау раул махун ёлмолс иркел 1.
2. думон хун аби гурьман эл 10.

СССР
ВКФ
Институт истории
и этнографии
академии наук
при Т. Г. У.

№ 869(52)

c pu kaurieyhu

walihin leulum gum. qontien²⁻u
mem palkun koten, mad ley dilun
atpan gum, atpan hojos misu.

-men qontien, mah² law jatimen. u.
li sawit hojos mis qontuykwe rowi,
lawatsio, la musleio. la olost
muslesio, amam ai wna aimand
pors, wou la minasot. lomas lakys
wouzasio amam naliman hojos alassio.
la lanentel luy la minasio,
olimeten lawesio.

- la sai-as tal pyris eli, miy
mempren met gumio wolumen,
kityelasten, lawi "oleum" nen kuy
-hasmetel mastilamen. koert
am palkun oledu, koert luy palte
oleum. wouyaykwe qantilamen

pio paljad la wisten, la siniten,
ai kalte kuygo olost, ai wouzan
poras li lembos.

- ai minew, lewe t, nay mineo.

- anqotol an mineum, mineum.
kuyol akwlot la minasot.

matse palit minasst, qontayn ka
lugtasst, lugtasst, lawest

- an wozagan. manin di. qastal
magum palt luy = lallu? min dai
wagananen, nay dax at waganu.
wane gotpas o lewki ot.

muslum an mōldi muslum jaulen
ka minasst. duy lugtasst, mir
ka ben ka saw. lugtasst, lawest

- muslukwe ka lugtasst?

an ar o pōris katso, aspsl ka
eres o. ka muslaplawes o, winal
askawes o. ta musxake ot. aman
kit gotpe, aman qurum gotpe
ōli ot. an pōris os muslaplawe,
winal kos askawe nosa asi. saw
at asi. pōris saka saw jonyukwe
taypi. pōris lat ka roufi. qur
tenkwe tagmase ot, us ka salkest
luy. qōti wulu likni, bat ta xui,
tēmtsel dittawe. tay an kōngaydi.
an qōkay o wina asmaast polkast
aku wulu di atqast, pōrtel ot

- la, lo, lawe t, an' kanyabun sivol
p'ris da kotseu?

- fatus nay majosleu da daksunin.

- man sawit h'og'as wowlen?

- nanki pau nanki man sawit lawsen,
bei da widmieu, atpau h'og'as.

- bai s'iden, m'ouy.

h'og'as qu'is' q'uy tulwes, atpau h'og'as
sol da majwesit? akwate watnupol
at h'og'as wis, matan es watnupol
at wis. da lahit q'uyon da majseanin.

q'otpe ole's, q'olikan delpol da
mines. p'ris da gulti. q'ui mines
at w'ayle.

ke minas, p'risen da s'awlawas,
akw mat est kismajasare

- an lur kitjazum, q'ot ole's?
tan lawe t

- nas sales, satken lalle's es
layles. nay dit q'ulwessa, q'utkan
pale dit ole's. nay ole's?

- an ole'sum, q'otal' mine'sum.
an s'ora pat, w'orasan pora's di

5-

Tēmtas . pussu atpan gum da mino-
st.

-nay, lāwešt, dit ōlu, man pay-
lunt.

Tau da ōli. Tēmtas at sawalawe.
yadi kōlu salti, da tešt, tēmt
das, sawèn.

ai maqum minelšt, ēkwaton da
lāwešt

-wina pasten. ēpēs kēm zalēw
da loqley.

da minasst. sōra patss, da kēm
lunas dukus. akwai^o hōpēs ališt,
taušt ēpēs kēm da wōrasost.
lāwpatan jorast atpanqum
pussu luu da loqtosst.

~~tau~~ ōlšt luu loqtosst, au pōris
ōli. xōtal ōlšt. ai xōlit pupdant
luu da kōtsansl. xōtray itor
kōlu da dūwes. ta paylēt kōtil't
ta kēm lauyt kōl ōlšt!

pupdant kōtsansl, mulipalu to
da ūttōsansl. tau eli palt posan

Sikawol waja

6-
anttesst. mat sawit wina & sulil
da uubssanal. jugu piusst, pasau
kaluu da wisaust, da aje st. mu, lka-
le st. ersy sat gotel ajsst. gōyga
wā.

tan wina aqneast qalt, aku ōka
at aji. sake matum ōka. ~~takkat ōka.~~
an pōris kil sāu ~~wowast~~ wowaste.
sitam mān, kol sāu wowaste. lāwi

- la ku st, pasau warst, da mu, lē st
da pasau qoli, da kilu^{lun} da wowawau.
elugolas lirsō kay da alawen!

- kay at magesu. nōmsōsu, samli
lomas māqum t: kay an lau wina
aje st, at ~~at~~ urallagel st. kay
ke mān, nōmsōsu ke, ōnūwōsu ke! lomas
sāōrsp ket oqne nōmt ke ōhōse^{ōsu}.
lomas sāōrsp lāsōlesu. sāōrsp dal
ul peōren. kay qōq ul nōmsōsu, kilin
tājōl at ōhōsawen! elugolas ~~lirsō~~
lirsō pupfānsōsu da alawen!

taq pūstāwes, qānsāwes, nōmsi
- sake lomas māqum, an mānsō

alawem! at ajili
 - an lawum katjan, tika lawi,
 nengotpan ul lawen!
 da oli, at oli. da jorji. aku mat
 ert wina gelas. an lawi kalkan
 ta kem san mir duy da saltst.
 aku mat ert lawi kalansel pors
 ken di ne' alapros lawi
 - dat pors, lawi kolan duy
 mowwessu.

ninsi "an maki mola maki duy
 saltapan, jondou nanyal pors,
 maki duy saltan, nem katpan
 at mowindawew.

an mowom pors let duy da
 saltst.
 duy saltst, kil saurkan saltst
 elmgalasst akuan qom lilest.
 an lawe wovom pors pagat
 lili. lilest, akuan elal' marli-
 lapst, ~~wa~~ wayus elal' lakwti'ans.
 mulja katijaast. aw'aku ertt
 muli siyos lupan da saltst.

8-
Lil'pi jasan unu, kobil't dubal
ker anu. t'ost lap pautime, t'or
kun jalt akw sras, akw es kusa
pidines. jasan jui jalt pup'ansol
dot unu. sar elm'olis jant.
au sras kusalm, lang' o kusa
kasalm, us ka rojts, sama o
witse 'da n'j'el'se, us ka n'owol-
natss.

- au t'ha, s'ol' da lawim, s'ol'
da alawem.

konal' qunt'si, kut'u da k'emi
g'or'it. au wakat t'nutst
konal' ankwalasst, an law sunst
da loxtumst. pap loxtum, w'atnik
loxtum. au gum warajag'ot.

kon da n'j'el'sst. saka saw gum
ta kwalsst pasalax'lasst

- mana warijen akw hilt ti
sawit mi?

- man was atqat' o lasuy.

matse pit'rtan mags.

- gum saltuykwe rowi?

Sõpam qeyt ka seenu
 qm xerunem mēli
 (Kond. Karis)

- saltēn! uratuks 9-

Tu saltēst. nēmatr samt atim.
 cilpi pasan. ūli, dātr. nēmatr
 at sūsi. suns, o laq tūykwē pats,
 nōmat pupp, o ūli, laus, o kēranī
 nōq, dūy, o pīm, o li. ānī, ay kwatrs,
~~to~~ ānī, kiwōrt, laus, o kasa, laus, o
 sīvay, tōrs, lap, pērmīmes, o.
 mēsi, o te lws, suns, nēmatr atim.

pupjansl aman popna aman matnikēn
 wāwēs. tu sui palt eluqolas mēsi, o
 at dā, jirneusl. ta ēli palt eluqo-
 las, līv, o alneusl, iktliansl, halun
 pajkiansl. dūy, o purlizsl, puqk
 pīm, o, hōwōl, pasan, ka ānīte
 pasan, karusl, ūntiānsl, pupjansl
 eli palt. ta sui pal, ānizansl, wōm
 ta, dā, lānsl. sōpam, ēlu, qot wōrt
 sōpam, o smansl. hōwōl, ānīk, laus
 dā, lānsl, sōpam, ta, ra, kiwōrn, luy
 ta, rēnīlīansl. pēs, o lum, sīransl,
 ta.

4 x 1 3/8

H. J. C. J. van ahsud p.

M 5

qurūm qum apu sabpūiūš tēt
sant qumiten kat kēwī
-cu

qurūm qum tēt tanki pūt wōrēt,
tēt. tēi fōt kuzūlans. kum t
tēu ānūlans tēt qōttuzūlans.
~~tēi~~ tanki noruan kē qūpēt.
ta nōmat kē qūpēt. qurūm fōtroy
wōrēt saluseēt. Luy iōpēt pūt
wānēt. pūt tēi kīnset, qōnduykwe
at wērmēt. qurūm qum nōmat
qūpēt. akw qum qōbeyu sul
qassumbawis.

- tēi qōbal' kōssōn'
- cu at wāluwī'

au au aliu. ta kos kīnēt, āni
ali

sul qum kātē xō bōyā sa xum-
fawēs, kumol wōwōl' kātētōl ta
qūnwēs. wōwōl sōwōl pūttatēn
qūnwēs. kumol ta tēt. āstosēt
tēt ta wōra ta mīnēt.

qurim qam, aban an qumitau
 kōtil' qumitau pūt māriykwē
 li pats. pūte asts. anijane,
 taje katps. dotps, hōwōle xūns.
 tanki li tērt. ta kēsrt, āstōrt
 lūmi, āpōrtu nupst tūwi
 - qōt kuyteu! ta kuytsane.
 kēsrt āstōrt, aban ta uōmanolt
 ta pūpēt. siuseōt xōtōrt lēt
 peill' qurim qōtōy ta juwōt.
 suusi. qu. q. lūm. lōqōst, pūt
 māriykwē ta pūtsanōt. pūbānōl
 asts. anij kōsmayusōt, anij
 āliu. kēij kōsmayusōt, kuy ab.
 - kōtil' qumitau lōt li
 wārtumtiliū.
 wārtumtaseuōt, kūt pale
 lūwōl ta sūjūntaseuōt. hōwōl
 ta sōyōt pūbāntēij karm ta qūki.
 kōtil' qumitau ta qūnawē.
 ta kēsrt. tērt, kēsrt, astō-
 rt lūwōt.
 - tō wōm salēw.

Estelijn

ēs wōm fu uinasot. fu¹²⁻
Lulaseot.

an xul'bum yun^h, man' tum
pūt māns, āni hōmāns, āni
gōntos. tay hōmāns, tay ēs
ēli. ta tēt ~~takwi~~. tēs tayki tēsot
āstosot. kluol āni, dōt dūstos, tay
pōt kūtōs. sunsi, yūm gōtōy da
luy. ta laqtōst. sunsi dūstot,
pūt māreot. pūtansl āstuykwe
li tēntos. pūtansl āstos,
- dōtal' quunilun? āni āliu.
yūmōt gōtōy n' d' hōmōtōs,
yūmōt yūm lal ta partōle.
kat yūmōt yūm kate ēs ba
sā dūwōs. pūte āstos, hōwōt
kātētōe ta yūm. sōwō' pātātē
tōm ta yūm. fu tēt. tēne
mansl āstosot, an yūm hōmāns
nō' d' da pūwōs. y. dōt. kēnō' da
mānsot. wōmāyghō' ta uinasot,
yūmōt yūm (surjalag dōlin) hōmōt
ta gūpōt.

kuuol kōtil' lajilansol lugtos,
 kōtil' qum kōtil'ite
 - nay, lēmi, qum lēmitson

ai lajilansol kum palkaus
 lugtos. lajilansol kōg lēmi

- nan qumli lēmitson?

- man qūm qum qōkayn lugba-
 lewesum, qot sarbewesum.

- tē, lajajite lēmi. nan kum
 at pātōlen

- ai, kum at pātōlēm.

~~kōtil' qum is lajajite kōtil'ite~~

- am lēmi, qūm qōkayn lugba-
 lewesum. qot sarbewesum.

- tē, lajajite lēmi.

kuuol man lajajite lugtos,
 man lajajite kōg lēmi

- nan qumli kōg lēmitson?

- am lēmi, qot sarbewesum!

- tē. man lajajite kōg lēmi

- nay qōkayn sarbewesum?

- qōkal lat pall qūm qōkayn
 lugbalet. ai kum sarbewesum.
 ai ēsi lēmi.

- am lēmi, qot sarbewesum!

- nay lēmi.

kumol lēhar palt ka uduas,
 ka uduas, ka salasi. kumol lēhar
 palt laqts, lāwi
 - am laqpsjanum dot sarkla-
 wesot, tēpi ēri
 lēhar oza tēpi ka uduas. lūy
 ka uduas, meii laqpsde palt,
 lūy laqts, meii laqpsde ajuisy.
 tēpil ka sarkote. kumol kabit
 qumansol lāwi
 - am serum* ti pake tūm. kumol
 kōt. laqajste lāwi
 - am lēhar palt sal tūm
 lēhar palt ka uduas. lēhar palt
 laqts, lāwi.
 - am laqpsjanum ājuisy,
 tēpil ka meiwēs. lūy ka
 uduas. lūy laqts. tēpil aqts-
 ste hōai palt sarkoste. mas
 oleso, ka pūduas. lamaso pūduas,
 lamaso qumansol laqajste laqts.
 - nay iy ājuisy?
 - at pūduas tūm.

-lehar palt lallitun. kēpi¹⁵⁻
annun tēri.

-lalen,
la unnan. lūgtss. - lūgtss tūn
lūni āgūny.

kēpiē la unniwes. lūni la unniwes.
lūgtss tēpiē astostē. kōni pāl
sūkstē.

lūgtss lal la pūss. lakwi kōn
unnan. 2. sajazite bētsutē lūni
sūkstē. lūgtss la kūjalali.
pūt wār. pūtē astō. ānūne
kōmāss. pūt la gūns. qūmūn anī
qūns.

- an, tūni, lūgtss nō? q kwallen. tēp
lalen.

nō? q kwallst, la tēp lallit.
tēstē s lal gūssst

kūtil' qūntē sajazite kōn la kōns.
ul' lūni sajazite kōn pūtē. ul' lūni
lūni lēss. lūni sūkstē. kūt'il' qūm
lūni

- pūt mānykūl tēri.

(haby) . mis qusust, ai maai laja-
fiter lami - am uliam sarredum.
worn da unuar. (nabyop)

(pit wamuwon!
- sa, ta mairim)

aku la normanset da gijet.
da xuljalaleet. esansel es gijet.
kwalsot, leus qum lawi lajajikunp
- an pismosim, ai worn kuluykur
kusiim. pa appiade lawel
- nay lalen.

worn da unuar. suno, aku
mat wor salo gar leus do
ta lakwite (2). lapa di laj-
kuykwe di leus. kit sat kol
puru di lajtas.

- ai wor alannulum.
hal la liste, da sulikutss. da
kayss. (2). la kayite. man giden
muan, amon waki unuar, gare bot
giji. gare palt lajtas. hale
qart lili. hale lewastate
- an manwet poli laktdlum.

was lännt fält

gär lät swelu babakaste, luy
la minar. luy luytos, hen ber
seldimkaste. luy saltos, meai
luyajolt nupst lami
-am gar faksim, utnen, luyt-
llu.

hen la utnen. la nuyite kot
nuywes, put wäret. put astos,
pa qunaste, luy la fäst. bisset
ästest, fuyne manslu sul fuyasst
kwalsst kot. qun. lami
-wom la saluy luyt eri
erame lami

-mamsat röwi, lalen.
wom la utnen. ekw mat
suusi, sorf zhe soust. ni
sust ~~te~~ säjum luli

-am lapa minum, fapan
minas. hall la liste. nall liste,
la sulrutps, röwi
-aman at gölwis?

fakwi be luy fält la utni,
mas minas, suusi rajatam

qusi. dug uinns, wale xot¹⁸⁻
limalas, la lahtste, lahtste,
ususi, ~~ni~~ niusi

- weinust luv kabilum?

ahw hōwōl' wis, dug uinns.

dug lahts, koth' ēte uupōl lāni
pūt wāren.

pūt wārs, pūte āstōs, fu tēt.
astōst, funōl lānsō qumitō
lāni

- am ēs wōm lall' tūm.

- nuy lall'.

wōma fu uinns, kuth' lat
lōfōs. la nōni ahw wōt kuth'
ahw lal' fu qili. niusi

- amem dilawē?

tuy fu qas tōs, dug lahts

- wōyga. tōrēw lōt ēl. ai kuth' wō

asna dug wōrati, luy wōstē

lōl nējōstē. wōygan lahts. luy,

luy, hōyhi. fu palam tōs. luy

ēlūni luy tōs. kōn at nējōli

hittū tō luy utnas, wōy dēt nōyhi

apud...

amān pōrwe, nem ali? am¹⁹ sur
luy saltse dūm.

mojira saltss. - xōlra.
-kou manurōl leglilum. Legtōn
pōt aliū am saltse dūm palt
saltse dūm.

luy tu unuar. Legpōt palt
salt,

- saltse dū?

- saltse dūm.

akw lot unuarō, luy saltse d
-manurōl. kou gartimū?

mū siplawēnsē kwalpōt sasitāmū.
sussōtē, kou tu gartssē. dūwōl
got nūyitē. sōwē got nūssō, luy
tu unuarō. hōwōl'ē alūssō
luy tu saltse dū(p) pūt tu wārsō.
tu kēykwē tu pūssōt astssōt
lū tu gūyāsōt. xūyālayōt.
nōy kwalssōt

-witua saltse dūm lalū.

lūssō sasasitē witua unuar, di
saltss. wit aysōt

~~lõppu itahti~~
~~lõppu itahti~~

сарауин...
malje

watuum layku - nomaduum
watjalayku - nomaduum
sari kil alom
upusnahol gussuu ur
(p. 200)

ase kat jalas:

~~un Harleig Layku - nomaduum~~
~~сарауи нууе аокуи нууе~~
~~insu - pudu~~
~~mai uis u~~
~~zaryff~~
~~zuan~~
~~spuu~~
~~zeho~~
p. 200

pit qum oleth san'auco-asaaru
ssrumpats. Feuki-ten oleth.
akuert laus^o qum te lewo
-au ne wibum, por ne wibum
kuwol por ne wiste ka oleth
mai qum te lawi, au is ne wiste
nos ni wis. mas oleth^o nos ni
apris tuis, apise teant teuc
lanit^o kup leutss, san' sornu
pats. asen laumalkaw. asen
laumalkaw. ase lalue sis
put takwi wari. put^{wane} laumalkaw
leutss. tog oluieken, qou lawi.
- lalau, aku layp^o us ole
qum^o f^o wawu.
buwst mai qum te pilaykul
ba pats, lawi. apiride nupul
lawi
- au, fso war^o eroy at logke
at oleth
ba unuas^o mai qum te leu'du
wini.

pyeb chon 'uym saraku'

СССР
И К
История
материальной культуры
при Т. Г. У.

№ 869/52

Цена 55 коп.

Продажа по цене выше обозначенной карается по закону

көлр тауке окрөлөкүз
көлр тауке окрөлөкүз
не¹⁸ шкларкы

5 1 1 4

Типография фабрики «Светоч», Б. Пушкарская, 18. Тираж 100.000.

БНГОР
II
V II P

См. таблицу
См. таблицу
См. таблицу